

Lausunto tutkimuksesta ”Perustason avosairaanhoidon rakenteet, resurssit ja rahoitus” sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukseen, O 41/2023 vp Terveystieteiden toimivuus

Kyseessä on aineistoltaan laaja rekistereihin, tilastoihin ja selvityksiin pohjautuva tutkimus, jossa selvitetään perusterveydenhuollon avosairaanhoidon toiminnan tarkoituksenmukaisuutta kolmen valitun teeman kautta. Väestön palvelujen käytön alueellinen ja tarpeenmukainen jakautuminen sekä rinnakkaisten sektorien rooli perustason avosairaanhoidossa, henkilöstöresurssien riittävyys ja työn jakautuminen sekä perustason avosairaanhoidon menot ja rahoitus monikanavaisessa järjestelmässä ovat keskeisiä hyvinvointialueille perustason avosairaanhoidon järjestämisvastuun näkökulmasta.

Aineisto kattaa koko väestön, ja neljä sektoria: julkisen perusterveydenhuollon, työterveyshuollon, yksityisen terveydenhuollon, ja opiskeluterveydenhuollon. Tutkimuksesta on rajattu pois merkittävä osa perusterveydenhuollon palveluja, mikä vaikuttaa tulosten kokonaistarkasteluun. Tutkimusasetelma on poikkileikkauksellinen, joten tämä tutkimus ei tuo tietoa hoidon laadusta, vaikuttavuudesta tai syy-seuraussuhteista. Rekisteritietoon ja yksikkökustannusten määrittelyyn liittyvät ongelmat, sekä diagnoosipohjaisuuden ja sitä täydentävän väestökyselyn haasteet on myös tunnistettu tutkimusryhmän toimesta selkeästi tutkimuksen rajoituksina.

Tutkimus antaa varsin kattavan ongelman kuvauksen järjestelmän hajanaisuudesta, eriarvoisuudesta ja resurssien käytöstä. Aineisto on vahva, mutta rekistereihin, tilastoihin ja selvityksiin perustuva lähestymistapa tuo mukanaan tulkinnanvaraisuutta. Tutkimusryhmä onkin tunnistanut jatkotutkimusten ja selvitysten kohteita, jotka ovat kannatettavia. Lisätutkimukset hoidon sisällöistä, vaikuttavuudesta, hoitoketjuista ja sektorien todellisesta työnjaosta tuottaisivat tärkeää lisätietoa päätöksenteon tueksi.